

Asia: VN/12316/2019

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kaivoslain muuttamisesta

Lausunnonantajilta toivotaan erityisesti vastausta seuraaviin kysymyksiin:

1. Varausjärjestelmään esitetään seuraavia muutoksia:

- alueellisia rajauksia,
- hehtaariperusteinen varausmaksu
- varausajan lyhentäminen
- varauspäätöksen sisällön tarkentaminen
- varaajan velvollisuus tiedottaa varausilmoituksen jättämisestä.
- Mitä hyötyjä näet esitetyissä muutoksissa? Mitä muita muutoksia ehdotat ja miksi?

Varausmaksun asettaminen varaajalle on perusteltu. Varausmaksun suuruuden on oltava riittävä, että se ohjaa tekemään perusteltuja ja harkittuja varauksia nykyisten laajamittaisten varausten sijaan. Lakiesityksessä esitetty maksu 1€/ha on riittämätön. Varaajan ilmoitusvelvollisuutta varausilmoituksen jättämisestä on laajennettava. Nykyisen käytännön mukaiset erittäin laaja-alaiset varausilmoitukset ovat omiaan aiheuttamaan aiheetonta huolta alueiden asukkaissa.

Varausajan lyhentäminen nykyisestä kahdesta vuodesta yhteen vuoteen on tarpeellinen muutos. Tosin laki antaisi poikkeamismahdollisuuden kaivosviranomaisen päätöksellä. Varausajasta poikkeamisesta ei saa tulla ”pysyvää käytäntöä”. Poikkeamisen edellytykset on määriteltävä tiukemmin

2. Onko keskeisten lakien soveltamisalojen rajat selvät: kaivoslaki, ympäristönsuojelulaki, luonnonsuojelulaki? Jos ei, miten tätä sääntelykokonaisuutta voisi mielestäsi selkeyttää?

Kaivoslakiin on kirjattava selkeä ehdoton kieltö kaivosvarauksille luonnonsuojelualueilla ja muilla arvokkailla luontoalueilla. Alueiden määrittelyä on selkeytettävä ulottamalla se koskemaan kansallispuistoja, luonnonsuojelualueita ja Natura-alueita sekä muita arvokkaita luontoalueita, kuten Unescon hyväksymiä Global Geopark -alueita.

3. Onko sinulla kokemuksia malminetsinnän aiheuttamista konkreettisista haitoista itsellesi, omaisuudellesi, harjoittamallesi elinkeinolle tai muutoin? Kerro niistä. Olisiko haitat voitu ehkäistä lupaehdoilla? Millaisilla?

Etelä-Savossa malminetsinnästä on aiheutunut haittoja. Tieto varausilmoituksesta on tuonut epävarmuutta, joka vaikeuttaa muiden elinkeinojen kehittämistä ja investointeja sekä vaikuttanut omaisuuden arvoon. Kunnan lausunnolle koskien malminetsintälupaa on annettava nykyistä suurempi painoarvo lupaprosessissa. Malminetsintäluvan mahdollinen uusiminen tulisi tapahtua vähintään viiden, jopa kahden vuoden välein ja siltä tulisi tällöin edellyttää maanomistajan suostumusta.

4. Kaivoshankkeet ja niiden vaikutukset eivät aina rajaudu yhden kunnan alueelle. Nykyisin kaivoksen maankäyttö on voitu ratkaista myös maakuntakaavalla, mutta jatkossa edellytettäisiin kuntatason kaavaa, millä vahvistetaan kunnan päätösvaltaa asiassa. Mitä vaikutuksia näet nyt esitetyillä muutoksilla olevan kaavoitukseen? Mitä ratkaisuja näet kuntarajat ylittävien vaikutusten huomioimiseksi?

Juvan kunta kannattaa ehdotusta, että kaivostoiminnan on perustuttava oikeusvaikutteisiin asema- ja yleiskaavoihin.

5. Kaivoksiin liittyy kaksi erillistä vakuutta, kaivosvakuus ja jätevakuus. Kaivoslaissa säädetään kaivosvakuudesta, jota esityksellä täsmennettäisiin. Kaivosvakuuden tulisi kattaa kaivosten sulkemistoimet, kuten rakennusten, rakennelmien, tiestön ja sähköverkon purkaminen, mikäli kaivostoiminnan harjoittaja on varaton. Lisäksi kaivosvakuutta esitettäisiin laajennettavaksi poikkeavien tilanteiden turvallisuustoimenpiteisiin ja maanomistajakorvauksiin. Jätevakuudesta säädetään ympäristönsuojelulaissa ja lisäksi ympäristöministeriössä kehitetään ympäristövahinkojen toissijaisia vastuujärjestelmiä. Näetkö vakuussäätelyn kattavana vai onko vielä jokin ilmeinen aukko ja mitä se koskee?

-

6. Esitysluonnoksessa ehdotetaan lupamääräyksiä saamelaisten perinteisille elinkeinoille aiheutuvien haittojen vähentämiseksi (51, 52 ja 54 §). Miten arvioit esitettyjen muutosten vaikutusta?

- ottaen huomioon saamelaisten oikeudet alkuperäiskansana ylläpitää ja kehittää omaa kieltään, kulttuuriaan ja perinteisiä elinkeinojaan
- ottaen huomioon muut elinkeinot, kuten matkailun ja porotalouden

-

Muut kommentit liittyen hallituksen esitysluonnokseen:

-

Meinander Heini
Juvan kunta - Juvan kunnanhallitus